

Hlas farnosti

ročník
XXXII.
č. 36
7. 9. 2025

Informačný týždenník Rímskokatolíckej cirkvi, Farnosti Banská Bystrica – mesto

Z katechézy Benedikta XVI. o sv. Jánovi Zlatoústom

Drahí bratia a sestry, uvažujme dnes o svätom Jánovi Zlatoústom. Po období, ktoré prežil v Antiochii, bol v roku 397 vymenovaný za biskupa v Konštantínopole, hlavnom meste Východo-rímskej ríše. Ján sa hneď od počiatku pustil do reformovania miestnej cirkvi: strohosť biskupského paláca mala byť vzorom pre všetkých – klérus, vdovy, mníchov, dvoranov i boháčov. No jeho postoje sa nejedného z nich dotkli, a preto sa od neho odvrátili. Pre svoju starostlivosť o chudobných Jána nazývali aj Almužníkom. Ako starostlivému správcovi sa mu podarilo vytvoriť veľmi uznávané charitatívne inštitúcie. Ako pravý duchovný pastier sa k všetkým správal srdečne a otcovsky. Mal vždy milé slovo najmä pre ženy a osobitnú pozornosť venoval manželstvu a rodine. Veriacich pozýval, aby sa zúčastňovali na liturgickom živote, ktorý bol vďaka jeho geniálnej tvorivosti veľkolepý a príťažlivý.

Hoci mal dobré srdce, nemal pokojný život. Ako arcipastier hlavného mesta impéria mal nepretržité kontakty s občianskymi predstaviteľmi a inštitúciami, a preto ho často zaťažovali do politických sporov a intríg. Keď v roku 401 zbavil úradu v Ázii šiestich nedôstojne zvolených biskupov, bol obvinený, že prekročil hranice svojej právomoci. Živú polemiku vyvolala aj Zlatoústeho kritika cisárovnej Eudokie a jej dvorných dám, ktoré reagovali znevažovaním a útokmi. Viedlo to až tak ďaleko, že ho na synode zvolanej samotným patriarchom Teofilom v roku 403 zosadili a odsúdili na prvé krátkodobé vyhnanstvo.

Po návrate sa proti nemu znovu zdvihla vlna nepriateľstva. Začal sa totiž hon na presbyterov poverených krstiením počas veľkonočnej vigílie v roku 404, ktorý opäť znamenal prenasledovania Jána Zlatoústeho a jeho nasledovníkov. V roku 406 musel znovu odísť do exilu, tentoraz do Kukuzy v Arménsku. Pápež bol presvedčený o jeho nevine, ale nebolo v jeho moci pomôcť mu. Koncil, ktorého sa dožadoval Rím, aby sa dosiahlo zmierenie medzi dvoma časťami impéria a ich cirkvami, sa nemohol uskutočniť.

Namáhavé sťahovanie z Kukuzy do Pytiosu, do ktorého však Ján nikdy nedošiel, malo zabrániť návštevám veriacich a zlomiť odpor vysileného vyhnanca: odsúdenie do exilu bolo vlastne odsúdením na smrť! Mnohé Jánove listy z vyhnanstva, v ktorých vyjadruje svoju pastoračnú starosť a bolesť spôsobenú prenasledovaním jeho nasledovníkov, sú veľmi dojímavé. Jeho pochod na smrť sa zavŕšil v Komane v Ponte. Tam umierajúceho Jána Zlatoústeho preniesli do Kaplnky sv. Baziliska, mučeníka, kde poručil svoju dušu Bohu a bol pochovaný – mučeník po boku mučeníka – na sviatok Povýšenia Svätého kríža 14. septembra 407. Liturgická spomienka tohto svätca sa tak slávi o deň skôr 13. septembra.

V roku 438 Teodosius II. Jána rehabilitoval. Relikvie svätého biskupa boli uložené v Kostole svätých apoštolov v Konštantínopole a v roku 1204 prevezené do Ríma, do pôvodnej konštantínovskej baziliky, a teraz ležia v jednej z kaplniek Baziliky sv. Petra v Ríme. Pápež Ján Pavol II. podstatnú časť z nich daroval 24. augusta 2004 konštantínopolskému patriarchovi Bartolomejovi I.

V komentári ku Knihe Genezis sa Ján, meditujúc o ôsmich dielach, ktoré Boh vykonal v priebehu šiestich dní, usiloval priviesť veriacich od stvorenia k Stvoriteľovi: „Je to veľké dobro,“ hovorí, „spoznať, čo je stvorenie, a čo Stvoriteľ“. Ukazuje nám krásu stvorenia a priezračnosť Boha v jeho stvorení, ktoré sa takto stáva akoby „rebríkom“ na výstup k Bohu a k jeho spoznaniu. No k tomuto prvému kroku sa pridáva druhý: my sme na tento „výstup“ slabí, naše oči sú slabé, preto sa Boh stáva blahosklonným Bohom, ktorý posielá padnutému a odcudzenému človeku list, Sväté písmo, a tak sa stvorenie a Písmo navzájom dopĺňajú. Vo svetle Písma, listu, ktorý nám Boh poslal, môžeme rozlúštiť stvorenie. Boh je nazývaný „nežným otcom“, lekárom duší, matkou

a láskavým priateľom. No k tomuto druhému kroku sa pridáva aj tretí: nakoniec on sám zostupuje, vteľuje sa a skutočne sa stáva „Bohom s nami“, naším bratom až po smrť na kríži. A nakoniec pridáva štvrtý: v živote a v konaní kresťana je oživujúcim a dynamickým princípom Duch Svätý, ktorý premieňa skutočnosť sveta. Boh vstupuje do našej vlastnej existencie prostredníctvom Ducha Svätého a zvnútra premieňa naše srdce.

Na tomto pozadí Ján navrhol model prvej Cirkvi ako vzor spoločnosti a vypracoval tak „sociálnu utópiu“ (predstavu o „ideálnom štáte“). Išlo o to, dať obci dušu a kresťanskú tvár. Inými slovami, Zlatoústy pochopil, že nestačí dávať almužnu a chudobným len z času na čas pomáhať, ale je treba vytvoriť novú štruktúru, nový model spoločnosti; model založený na perspektíve Nového zákona. Táto nová spoločnosť sa zjavuje v rodiacej sa Cirkvi. Ján Zlatoústy sa tak stáva jedným zo skutočne významných otcov sociálneho učenia Cirkvi: starú ideu gréckej polis nahradil ideou novej obce, inšpirovanej kresťanskou vierou. Zlatoústy rovnako ako Pavol bol zástancom priority kresťana jednotlivca, osoby ako takej (vrátane otroka a chudobného). V kresťanskej predstave sú všetci bratmi a sestrami a majú rovnaké práva, kým v gréckej polis bola jednotlivcovi nadradená vlasť a jednotlivec bol úplne podriadený obci ako celku. Počnúc Zlatoústym sa teda začína rozvíjať predstava o spoločnosti budovanej na kresťanskom povedomí. Zlatoústy hovorí, že naša polis je iná, „naša vlasť je v nebi“ (Flp 3, 20), a vďaka tejto našej vlasti sme si všetci aj tu, na tejto zemi, rovní, sme si navzájom bratmi a sestrami, a to nás zaväzuje k solidarite.

Na sklonku svojho života vo vyhnanstve na hraniciach Arménska, „najodľahlejšom mieste sveta“, Ján nadväzuje na svoju prvú kázeň z roku 386 a znovu rozvíja jemu drahú tému o pláne, ktorý má Boh s ľudstvom: je to plán „nevysloviteľný a nepochopiteľný“, no zaiste s láskou riadený Bohom. To je naša istota. Hoci nedokážeme do detailov rozšifrovať osobné a kolektívne dejiny, vieme, že Boží plán je vždy inšpirovaný láskou. Zlatoústy tak napriek svojmu utrpeniu znovu potvrdzuje objavenú skutočnosť, že Boh miluje každého z nás nekonečnou láskou, a preto chce spásu všetkých. Svätý biskup na tejto spásе veľkodušne a neúnavne spolupracoval po celý svoj život. Za posledný cieľ svojho života totiž považoval Božiu slávu, ako to vyjadril vo chvíli, keď zomieral, čím akoby zanechal svoj testament: „Sláva Bohu za všetko!“.

(Zdroj: www.dku.abuba.sk; redakčne upravené a skrátené)

OZNAMY NA 23. NEDEĽU V CEZROČNOM OBDOBÍ

8. 9.	Pondelok	Narodenie prebl. Panny Márie, sviatok
12. 9.	Piatok	Meno prebl. Panny Márie, ľubovol'ná spomienka
13. 9.	Sobota	Sv. Ján Zlatoústy, biskup a učiteľ Cirkvi, spomienka
14. 9.	Nedeľa	POVÝŠENIE SVÄTÉHO KRÍŽA, sviatok a odpustová slávnosť filiálneho kostola

Ostatné dni sú férie Cezročného obdobia.

- **Počas septembra prebieha intenzívna, bezprostredná príprava na birmovku.** Birmovanci sa opäť stretnú na fare vo štvrtok a v piatok o 18.00 hod. Účasť všetkých birmovancov je veľmi potrebná a povinná.
- **V nedeľu bude sviatok Povýšenie Svätého kríža a odpustová slávnosť filiálneho kostola.** Z tohto dôvodu bude vo farskom kostole len detská svätá omša o 11.00 hod. Ostatné NEDEĽNÉ SVÄTÉ OMŠE BUDÚ V KOSTOLE SVÄTÉHO KRÍŽA – teda o 7.00, o 9.45 a o 16.30 hod. Od 15.00 hod. bude do večernej svätej omše poklona Oltárnej sviatosti. O 16.00 hod. sa pred vyloženou Sviatosťou pomodlíme bolestný ruženec.

Úradné hodiny farskej kancelárie: <u>Pondelok, Streda, Piatok</u> : 9.00 – 11.45 h. <u>Utorok, Štvrtok, Piatok</u> : 17.15 – 18.00 h.	tel.: 048 / 412 45 31 mobil: 0911 880 298 web: www.bbместо.fara.sk e-mail: fara.bb.место@gmail.com	Elektronický zvonček:
© Vydáva Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Banská Bystrica – mesto, Námestie Štefana Moysesova I, 974 01 Banská Bystrica Ako týždenník distribuovaný bezplatne. Uzávierka v piatok o 9.00 hod. Reg. č. OMT-OÚ 3/94. Náklad 320 ks.		